

NOVA DOBA

Izhaja vsak petek ob 16. // Naročnina znaša mesečno po pošti 5 din, v Celju z dostavo na dom po raznašalcih 5-50 din, za inozemstvo 10 din // Uredništvo: Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, pritličje, desno; uprava: levo // Telefon št. 65 // Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.666

Leto XXI.

Celje, petek 5. maja 1939

Štev. 19.

Beseda o naši kulturi

(Govoril na literarnem večeru CKT dr. Snuderl, predsednik Umetniškega kluba v Mariboru)

Stvariteljska slast in bolečina, ki izvijeta duhu umetnino, sta poslednji in neposredni movens, zadnji krč neke globoke zakonitosti, ki je zasidrana v najtišjih globinah narodne duše, zakonitosti, ki dviga na dan narodni genij, zajet v čutne oblike umetnine. Ze definicija, da je umetnost v obliki spremenjena duša naroda, pa najsi bo ta definicija še tako šibka, kaže na to, da je sleherna umetnost svojstvena živa rast iz duha naroda, ki po svojem razcvetu in plodu oznanja vitalno moč tega naroda, po svojem obsegu njegovo voljo, po meri z drugimi narodi svojo kulturno stopnjo, in ki je pri vsakem narodu tako različna, kakor so si različni narodi na zunaj med seboj. Pouku in zabavi, za razvedrilo in kratek čas umetnost, in posebej književnost, danes ne služi več in ni služila nikoli, kajti kjer je služila, tam je bila le plehka in prazna beseda. Danes se vsi zavedamo, da je posvečena lepa beseda kot izliv že omenjene zakonitosti vse višjim ciljem; višjim celo kakor je plemenito navdušenje, ubiranje sozvočja v čitatelju, prebujanje najlepših sil njegove notranjosti, tega torej, kar umetnina v sprejemljivem človeku neposredno povzroči. Posvečena je neposredno življenju svojega naroda, to je njen izvor in njen najvišji smoter.

Nekdaj je veljalo na Slovenskem književno delo kot nacionalno delo katexohen. Vsak rodoljub, ki se je hotel boriti za svoj narod, je zlagal pesmi in pisal povesti, in medsebojno so se vzpodbujali za to prebuditeljsko delo. Res, vsa ta književnost nima umetniške cene. Ali pokazala se je ozka vez med narodnim interesom in književnostjo. Kjer pa je ta književnost pognala korenine in dosegla vrhove, tam se je razodel narodni genij v zvezi duše naroda z njegovo besedo v vsej svoji moči in se pokazal vse doslej v neprekosljivi sili v Prešernu. Nihče od Prešerna dalje ne more več spoznati duhovnega bistva slovenskega naroda, kdor se ni prepustil čaru Prešernove opojne besede. Notranja podoba naroda odseva s trpkostjo, a magično silo iz Cankarjevih del. Tako vidimo, kako ozko je povezovalna umetnina z bistvom naroda in z njegovo usodo. Pa celo z ožjim pokrajinskim obeležjem. Da ostane na ozemlju, čigar eno središče je Celje: ali ni Aškercova poezija v svoji klenosti, trpkosti in neokrašenosti podobna pokrajini med Savinjo in Savo in značaju ljudi, ki tam bivajo? Ali ni lirčnost Meška ubrana z mehko Slovenskih gor in vznešenim značajem njenih prebivalcev na isto struno? Ali bi mogla Vladimir Levstik in Anton Novačan pisati tako, da nista Savinjčana? Ali ne poznamo iz Kačevih povesti, odkod je doma? Cetuji zamolčimo vsa imena? Janko Glasar je odprl okno književnosti v pohorski svet in iz njegovih pesmi je zavel svež vonj po arniki in fratah. Tako se razodevajo umetniki brez tendence ali narejenosti kot glasniki zemlje, iz katere so izšli, kot propovedniki njene volje, kot oznanjevalci njene usode.

Spoznali boste to tudi nocoj. Miško Kranjec ni odkril le nove slovenske zemlje, Prekmurja, ne le prekmurskega človeka, odkril je nov slovenski duhovni svet, ki se že od kneza Koclja dalje oblikuje onkraj Mure pod drugimi vplivi kakor ostali Slovenci. Anton Ingolič odkriva življenjsko borbo naših ljudi na Ptujem polju, v književnosti je vnesel svet novih odkritij o novih oblikah našega življenja in nakazal zanj nove smernice. Ivan Potrč govori o prleški zemlji, o človeku na tej zemlji v borbi z novimi gesli dobe. Svet naše Gorenjske živi v novelah Ivana Dornika, naša Vipava se ponavlja v spisih Radivoja Reharja z vso našo veliko bolečino pri-

Slovensko Celje izpričuje svojo kulturnost

Požrtvovalni celjski kulturni delovci so po velikem uspehu lanskega Celjskega kulturnega tedna organizirali in priredili letos II. Celjski kulturni teden, ki se je zopet pretvoril v krepko afirmacijo kulturnosti našega lepega narodnega Celja kot žarišča, ki prispeva bogat delež slovenski kulturi. Sedanja razburkana doba daje prireditvam Celjskega kulturnega tedna posebno obeležje in podčrtan pomen.

Komorni večer Slovenskega vokalnega kvinteta

II. Celjski kulturni teden se je pričel v soboto 29. aprila s komornim večerom Slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane. Otvoritvi in koncertu v mali dvorani Celjskega doma je prisostvovalo mnogo občinstva in številni predstavniki, med njimi novi poveljniki 39. pp. g. polkovnik Defar in pisatelj dr. Makso Snuderl iz Maribora, predsednik mariborskega Umetniškega kluba, pod čigar okriljem je prirejen letošnji CKT. Otvoritvene in pozdravne besede je govoril častni predsednik CKT, ugledni zgodovinar in znanstvenik vladni svetnik g. Emilijan Lilek, nato pa je spregovoril o pomenu in nalogah CKT v slovenskem Celju podpredsednik delovnega odbora CKT, pisatelj in učitelj g. Fran Roš.

Sledil je koncert Slovenskega vokalnega kvinteta, ki je kot odlično umetniško združenje znan tudi izven mej naše domovine. Kvintet je homogena enota, poje z odlično dinamikom in dovršeno tehniko, interpretacija je tehtna in zelo učinkovita, vsaka pesem je izdelana do podrobnosti, iskreno občutena in podana z umetniško popolnostjo in dognanostjo. Kot solista sta nastopila II. tenor g. Milan Jug in basist g. Tone Petrovčič, ki sta ob dovršenem spremljevanju koncertne pianistke ge. Mirce Sancinove z bogatim in sočnim glasovnim materialom ter umetniško podanimi samospevi zadivila občinstvo. Gosp. Jug je pel dr. Benjamina Ipavca »Meniha« in Savinovo »Predsmrtnico«,

čakanjem. V težko problematiko dobe, ki se posebno žarko odraža na našem ozemlju, v duševni krik notranjih borb in razklanosti našega človeka segata lirik Božo Vodušek in novelist Stanko Cajnkar, v poslednjih pesmih Branka Rudolfa, Reharja in Voduška pa kar neposredno bruhajo na dan dnevna gesla, slika dni, ki utegnejo priti.

Toda — nisem Vam hotel s tem karakterizirati danes nastopajočih književnikov, zavedajoč se, da nekaj besed za to ne bi zadostovalo in da jih več ali manj sami že poznate. Niti nisem hotel pokazati, v kako tesni zvezi je književno ustvarjanje z narodom, kajti danes se še vse bolj kot kdaj prej vrača umetnost od kozmopolitičnih izmov na realna tla in naravno pri tem mora pristati na tleh, iz katerih poganja, in nato reševati občečloveška vprašanja v oklepu domače grude. Globoka zakonitost pa, ki v tem kaže svoje prirodne funkcije, se zlasti izraža v problemu, ki danes spet živo zanima naše vsakdanje življenje.

Kakšna mora biti zemlja in čigava, iz katere že sto let, odkar je prosvetljenost zajela široke mase in zorala tlo naroda, tako bohotna raste slovenska kultura? Kdo in kaj je človek, ki to kulturo na eni strani ustvarja in ki je na drugi strani njen konzument, vedno pa objekt te kulture, tokrat književne umetnosti, s svojo duševnostjo in z vsemi oblikami življenja?

Vprašanja, gospoda, ki bi se zdela morda povsod drugod na svetu odvisna. Zakaj kjer tako bohotno uspeva slovenska umetnost, kjer tako živo žubori vedno in vedno iznova izvirek novih tokov, kjer je kulturna prireditel-

g. Tone Petrovčič pa Savinovo »Poroko« in Osterčevo »Jurij in kača belouška«. Slovenski vokalni kvintet je izvajal zbere skladateljev iz bivše Spodnje Štajerske in sicer Rista Savina, Oskarja Deva, Cirila Preglja, Ludvika Hudovernika, dr. Antona Schwaba, Vasilija Mirka, dr. Gustava Ipavca, dr. Josipa Ipavca, Frana Koruna in Ludvika Zepiča ter dodal Adamičeve »Završke fan-te« in Vogričevo »Lahko noč«. Spored je bil srečno izbran in nadvse skrbno naštudiran. Pesmi Cirila Preglja »Mlada pesem« in »Dekle moje, prinesi mi vode« sta bili ob tej priliki prvokrat izvajani in sta dosegli velik uspeh. Gostje so prešli lep lovorjev venec in so bili po vsaki pesmi deležni navdušenega odobravanja. Koncert je nudil globok umetniški užitek in bo ostal udeležencem v najlepšem spominu. Po koncertu so posedeli gostje še v družbi Celjanov v salonu Celjskega doma in zapeli ob burnem odobravanju več pesmi.

Sirkova slikarska razstava

V nedeljo dopoldne je umetnostni zgodovinar g. prof. dr. Fran Sijanec v mali dvorani Celjskega doma ob navzočnosti številnega občinstva s tehtnim predavanjem, ki ga objavljamo na drugem mestu, otvoril kolektivno razstavo del akad. slikarja prof. Alberta Sirka. Razstava obsega 45 Sirkovih del iz zadnjih dveh let in sicer olja, akvarele in risbe. Razstava očituje zrelega umetnika ter je svojstvena, bogata in zelo zanimiva.

Literarni večer

V sredo je bil v mali dvorani Celjskega doma literarni večer članov Umetniškega kluba v Mariboru, na katerem je sodeloval tudi godalni kvartet Glasbene Maticе v Celju. Predsednik delovnega odbora CKT g. prof. dr. Pavel Strmšek je po pozdravnih besedah spregovoril nekaj tehtnih besed o Celju in njegovem kulturnem izživljanju ter poslanstvu. Predsednik mariborskega Umetniškega kluba, pisatelj dr.

že v slednji vasi postala prava življenjska potreba, tam, gospoda, je pač slovenska zemlja, in tam živi slovenski človek s svojo pravico in voljo do samostojnega življenja. Bili so časi, ko je še vse bolj gneznila po naših mestih tuja zalega, bolj potujčena kot tuja, katere klaverni ostanki se danes manifestirajo le še v oblikah upravno-političnih prestopkov. Bili so časi, ko je ta privilegirana peščica upravljala ves oblastni in prosvetni aparat na tem ozemlju in ravnotako pogodovala tujo kulturo in tuj jezik, kakor je zatirala našo kulturo in naš jezik, rogajoč se nam s proslulo culo Anastazija Grünna, ki je z dvema slovenskima knjigama v njej vzkliknil: Omnia mea mecum porto! S strahom bi človek obračal liste v zgodovini — ko bi ne bilo one globoke zakonitosti, ki daje edinole narodu, ki živi na tem ozemlju, da se manifestira le njegova duša v njegovi besedi. In tako nam stoletja nasilij niso vtila v naše vrče tujega duha; niso rodila ta umetna gnezda ob vsakem strašnem aparatu niti sama sebi niti enega samega pomembnega človeka, ki bi v umetnosti dosegel tudi le enega samega od danes nastopajočih skromnih slovenskih književnikov. Kdor pa je kaj pomenil, ta je bil priseljenec, ki je slučajno nekaj znal. Od najpomembnejših ljudi je bil Gabriel Seidl v Celju le nastavljen kot profesor; Ottokar Kernstock je bil v Mariboru rojen sin tja iz Avstrije premeščenega vladnega uradnika; Hugo Wolf je bil v Slovenjgradu rojen sin iz Sudetov premeščenega davčnega uradnika; Hans Bartsch pa se je samo vozil po naših krajih zasramovat nas v svojih spisih; le ti zato niso upoštevni.

Makso Snuderl je spregovoril o namenu umetnosti in njeni povezanosti z zemljo, o pomenu kulturnega sodelovanja mariborskih umetnikov v Celju in obratno, razblinil bajko o »Kulturbodnu« in poudaril, da se je razvila na slovenskem bivšem Spodnjem Štajerskem samo domača slovenska umetnost in da ni ta slovenska zemlja nikoli nudila podlage in izvora drugorodni umetnosti. Tehtne besede dr. Maksa Snuderla so zapustile globok vtis.

Nato je godalni kvartet Glasbene Maticе v Celju, ki ga tvorijo gg. ravni I. K. Sancin (I. violina), V. Jegrišnik (II. violina), D. Sancin (viola) in A. Raspolič (čelo), izvajal zanimivi in globoko občuteni »Adagio« dr. Frana Delaka. Godalni kvartet je homogena umetniška celota, njegovo izvajanje je skrbno pretehtano, tehnično dovršeno in subtilno. Dodal je še eno skladbo.

Ivan Potrč je prebral svoje pohorske novele »Adraševehi pet« in Radivoj Rehar pet pesmi, izmed katerih sta zlasti učinkovali »Hans Wellack« in »Evropa« s krepko sodobno noto. Miško Kranjec je čital dva močna, zanj značilna odlomka iz romana »Do zadnjih meja«, ki bo izšel jeseni, dr. Stanko Cajnkar pa s toplino čustva pisano črtico »Solski izleti«.

Godalni kvartet je izvajal Iv. Karla Sancina drugi stavek iz godalnega kvarteta in serenado, dve harmonično pestri in svojevrstni ter po konceptiji in izvedbi zelo učinkoviti skladbi. Nato je prečital Branko Rudolf pet s fino liriko prepletenih pesmi, Anton Ingolič pa odlomek iz romana »Soseska«. Božo Vodušek je prebral nekaj pesmi iz zbirke »Odčarani svet«, v katerih trdo zre življenju in svetu v obraz, dr. Ivan Dornik pa lirčno črtico »Skrinja stare matere« in nekaj pesmi. Največji uspeh so dosegli Radivoj Rehar, Miško Kranjec, dr. Stanko Cajnkar in Božo Vodušek. Tudi ostale literate je občinstvo toplo sprejelo.

Literarni večer, ki je bil dobro obiskan, se je pretvoril v praznik slovenske besede ter v intimno manifestacijo kulturne povezanosti Celja z Mariborom in s književniki z naše severne meje.

Gospoda, bolj kakor dnevna politika, bolj ko nacionalna propaganda, zbori in agitacija, bolj ko ljudska štetja, statistike in rasne teorije razodeva v obliki umetnosti zajeti živi duh naroda slovenstvo Spodnje Štajerske. Vse drugo se da umetno potvoriti, popačiti in posiliti. Iz tuje duševnosti, iz tujih tal ni mogel zrasti ne Aškerc, ne Meško, ne Novačan, ne Levstik, ne Aškerc, ne ne Novačan, ne Levstik, ne Roš, ne Kač, ne Schwab, ne Risto Savin, ne plejada narodnih preporoditeljev in književnikov v zadnjih sto letih. In nimajo niti od daleč nobenega stika s tujo kulturo umetniki, ki jih boste slišali in sodili nocoj, ne po značaju ne po duhu, dasi ne zaostajajo za splošnim merilom. Orisal sem vam prirodno zakonito funkcijo književnosti in zdaj od vseh vprašanj, ki sem jih zastavil nocoj, preostane le še eno: kako je mogoče pri vsem tem še gojiti bajko o »Kulturbodnu«, na čigar južnem delu stoji mesto Celje?

Če vam bomo nocoj z deli, ki jih boste slišali, vzbudili zavest o tem poslanstvu književnosti, bomo svoj prispevek k II. kulturnem tednu v Celju res dejansko podali. Kajti prepričani smo, da je namen te edinstvene kulturne celjske akcije to, da pokaže in pokliče v neposredno zavest Slovincem v Celju in okoli njega visoko in krepko rast slovenske kulture na tleh, na katerih stoji Celje, ob kateri ni druge kulture, in s tem v tej mračni dobi okrepi slovensko narodno samozavest in ponos. Ni nobene nevarnosti za to našo lepo zemljo, dokler bodo tako sijale celjske zvezde.

20-letnica smrti junakov Srečka Puncerja in Franja Malgaja

Celje, 5. maja.

Te dni poteka 20 let, odkar sta padla v bojih za osvoboditev naše Koroške junaka Srečko Puncer in Franjo Malgaj, bivša celjska dijaka in navdušena mlada nacionalista, ki ju ne bo naš narod nikdar pozabil.

Srečko Puncer, ki je kot vojak na Koroškem v začetku leta 1919. urejeval list »Jugoslovanski Korotan«, se je 29. aprila zjutraj prostovoljno pridružil jugoslovanskim vojaškim oddelkom, ki so z nenadnim napadom vrgli avstrijske vojaške tolpe iz Vovber nad Velikovecem. Na poti skozi zavzeto slovensko vas je stopil Puncer ob 6. zjutraj v hišo posestnika Grila in poprosil za zajtrk. V tem so Avstrijci, ki so se bili nad Vovbrami zopet zbrali, nepričakovano napadli Vovbre. Naše čete so se pred premočjo umaknile iz vasi. Avstrijci so se v hipu pojavili v vasi in začeli streljati za umikajočimi se našimi vojaki ter štiri pogodili do smrti. Skupina Avstrijcev je vdrla v Grilovo hišo in našla tam Puncerja. Puncer je bil brez orožja in je izjavil, da se smatra za ujetega. Krvi žejna avstrijska tolpa pa je Puncerja spoznala. Eden izmed vojakov je pomeril s puško na Puncerja in krogla je zadela Puncerja v prsi. Ko se je Puncer zgrudil, so ga začeli Avstrijci obdelovati s puškinimi kopiti, eden izmed podivjanih Avstrijcev pa mu je zasadil bajonet skozi usta s tako silo, da se je bajonet zaril v lesena tla. Podivjanci so pobrali mrtvemu Puncerju in njegovim štirim padlim tovarišem vse, kar so imeli pri sebi, tudi uniforme. Nato so vseh pet zakopali v skupen grob ob starem zidu vovbrške cerkvice. V septembru istega leta je bilo Puncerjevo truplo izkopano in prepeljano v Puncerjev domači kraj Braslovče.

Teden dni po Puncerjevi smrti je ugasnilo tudi življenje njegovega tovariša in legendarnega junaka, nadporočnika Franja Malgaja. V tistih dneh je bil Malgaj v Guštanju s svojo hrabro četo 80 mož. Ko so začeli Avstrijci prodirati proti Guštanju, se je Malgajeva četa umaknila na Tolsti vrh nad Guštanjem, od koder je več ur krepko odbijala avstrijske napade. Kmalu pa je začelo Malgajevi četi primanjkovati streliva. Malgaj je telefoniral v Dravograd. Že v eni uri je prispel avtomobil, ki je pripeljal municijo, bilo pa je žal prepozno. Hrabra Malgajeva četa bi se bila najbrž še držala na Koroškem, če bi bila dobila ojačenje, toda našel se je, kakor pripovedujejo, med vojaki podel izdajalec, ki je zbežal k sovražniku in mu izdal položaj Malgajeve čete. Ko se je junak Malgaj 6. maja 1919 okrog 14. plazil na svoji postojanki skozi vejevje gozda, mu je eksplodirala ena iz-

med ročnih granat, ki jih je nosil okrog pasu, in ga na mestu usmrtila. Avstrijci so potem spravili Malgajevo truplo v Guštanj. Truplo so javno zasramovali in opljuvali, potem so ga pa pokopali na pokopališču v Guštanju. Jeseni istega leta so dali Malgajevi sorodniki truplo izkopati in prepeljati v Malgajev rojstni kraj St. Jurij ob juž. žel. Leta 1924. so odkrili Malgaju lep spomenik blizu onega mesta, kjer je izdihnil svoje mlado življenje v borbi za svobodo nas vseh.

Junakov Srečka Puncerja in Franja Malgaja se spominjamo ob 20-letnici njune smrti z globoko pieteto in spoštovanjem. Oba sta izhajala iz predvojne celjske dijaške generacije, ki je bila vzgojena v jugoslovanskem revolucionarnem duhu in je takoj po ustanovitvi svobodne države brez oklevanja in polna idealnega navdušenja pohitela nesvobojenim bratom na pomoč ter junaško darovala mladi državi svoje mlado, dragoceno življenje.

Večna slava spominu Srečka Puncerja in Franja Malgaja!

Narodno Celje se je poslovilo od polkovnika g. Mihajloviča

Celjska sokolska župa je priredila v sredo s sodelovanjem Celjskega pevskega društva v veliki dvorani Celjskega doma odhodnico dosedanjemu poveljniku 39. pp. g. generalštabnemu polkovniku Mihajloviču, ki odhaja po enoletnem izredno plodonosnem vojaškem in nacionalnem udejstvanju iz Celja na svoje novo službeno mesto v Ljubljano. Okusno okrašeno dvorano je docela napolnilo sokolsko članstvo iz Celja, Zalca, St. Petra v Sav. dol. in St. Jurija ob juž. žel., navzoči pa so bili tudi poveljnik mesta g. polkovnik Milčević, novi poveljnik 39. pp. g. polkovnik Defar, ter številni oficirji in podoficirji, celjski podžupan g. Stermecki, direktor gimnazije g. Mravljak, znanstvenik in publicist vladni svetnik g. Lilek, sreski podnačelnik, postajenačelnik in drugi zastopniki.

Moški zbor CPD je pod vodstvom g. Segule zapel pesem »Od Urala do Triglava«, nakar je spregovoril starešina celjske sokolske župe br. Smertnik. Orisal je delovanje g. polkovnika Mihajloviča v Celju in celjskem okrožju, kjer si je g. polkovnik pridobil splošne simpatije in iskreno spoštovanje. S svojim sokolskim udejstvanjem si je g. polkovnik na mah osvojil vsa sokolska srca in je s svojim udejstvanjem izpričal, da visoko ceni sokolstvo, ki v

cdlični meri sodeluje pri ustvarjanju in utrjevanju moralne in materialne obrambnosti našega naroda in naše domovine. Zahvalil se je g. polkovniku za to veliko delo in za njegov uspešni poseg v našo duhovno razrvanost. Zagotovil mu je, da bomo v primeru nevarnosti vsi brez razlike pohiteli na branike domovine, da očuvamo svojo svobodo in svojo kri. Ob zaključku svojega govora je napil g. polkovniku in naši hrabri vojski. Ko se je ploskanje poleglo, so zapeli pevci »Zadoni nam!«. Nato se je podžupan g. Stermecki v imenu mestne občine zahvalil g. polkovniku za njegovo delo v Celju in mu požel vso srečo v bodočnosti. V imenu Sokolskega društva Celja-matice in vsega celjskega sokolstva se je poslovil od društvenega člana br. polkovnika Mihajloviča društveni starešina br. dr. Milko Hrašovec. Orisal je sokolsko in nacionalno udejstvanje slavljeno v Celju, ki je bilo kronano z velikimi uspehi, in izrazil obžalovanje, da br. polkovnik zapušča Celje sedaj, ko bi ga najbolj potrebovali. V imenu matičnega društva mu je izrazil najlepše želje za bodočnost. V imenu rezervnih oficirjev je spregovoril predsednik celjskega pododbora UROIR g. dr. Dragotin Vrečko. Poudaril je veliki organizacijski talent g. polkovnika Mihajloviča, ki je znal v zadnjih mesecih narod duševno mobilizirati.

Navdušeno aklamiran je povzel besedo polkovnik g. Mihajlovič. Zahvalil se je za lepo počastitev. Očrtal je dobo, v kateri je v Celju poveljeval 39. pp., in omenil svetle tradicije naše junaške vojske, ki ni nikdar klonila ter je znala in bo tudi v bodoče znala zmagovati, ker so v njej vrednote duha, ki so nad materijo. Izpovedal je tudi svojo globoko vero v slovanstvo ter v njegovo bodočnost in poslanstvo ter naglasil, da bo nadaljeval svoje delo v dosedanjem pravcu. Njegov pomembni govor so sprejeli navzoči z viharnim odobravanjem, pevci pa so zapeli »Jaz sem Slovan«. Nato se je razvil prisrčen družabni večer, ki ga je olepševal moški zbor CPD s svojim petjem.

Ob zaključku večera so se udeleženci s težkim srcem poslavljali od moža, ki si je kakor malokdo docela osvojil srca vseh narodno zavednih prebivalcev Celja in celjskega okrožja.

Politika

Še beseda o renegatih

»Deutsche Nachrichten«, ki veljajo za glasilo nemške manjšine v Sloveniji, so se na široko razpisale o vprašanju renegatov.

V tem članku skuša ta list prepričati slovensko javnost, da se upravičeno prišteva k nemškemu narodu pravniki onih Slovencev, ki so zatajili svoj jezik pred 100 leti hote ali pa vsled pomanjkanja nacionalne zavednosti. Govori nadalje o mešanju slovenske in nemške krvi, ki je v teku sto-

Kino METROPOL Celje

Od 4. do 7. maja velik biografski in glasben film

Wolfgang Amadeus **MOZART**

Arije iz svetovnih oper »Figarova svatba« in »Čarobna piščal«

Od 8. do 10. maja elitni film

ROMANCA

Grace Moore

letij skupnega življenja ustvarjala iz Slovencev Nemce in obratno. Pri tem pa prav nič ne pove, da je našel ta proces kljub našemu odporu zadnja desetletja vso podporo bivših dunajskih oblastnikov, ki so hoteli na ta način ustvariti iz mozaične države drugi nemški rajh.

Proti naši volji se je takrat izvrševalo mešanje dveh ras. Vendar pa to ne spremeni dejstva, da si na nasilen način ustvarjeni renegati neupravičeno prisvajajo zaščito naroda, ki tako dosledno izvaja svoj nauk o rasizmu. Pa še to naj bo člankarju povedano: 80 milijonski narod ne potrebuje pri ureditvi svojega naravnega življenja nekaj tisoč mešancev, ker je brez teh sam dovolj velik, močan in sposoben.

Manjšinske zaščite zato ne morejo uživati naši sodržavljeni, katerih rasna pripadnost izvira iz mešanih zakonov.

Zakaj se, n. pr. »Deutsche Nachrichten« ne potegujejo za pravice onih Nemcev, katerih pradedje so prestopili, recimo pred sto leti v krščanstvo? Po logiki pisca bi tak postopek našel svojo utemeljitev v okolnosti, da je bil materin jezik tako pradedov kakor njihovih potomcev izključno le nemški. Vendar pa prišteva isto glasilo take Nemce k Židom, ki jih je treba pregnati in izkoreniniti. Kje je tu doslednost? Umivaj zamorec kakor ga hočeš in s čimer koli hočeš: zamorec ostane vedno le zamorec, četudi si ga vzgajil v njemu tujem kulturnem okolju!

Prav je nadalje, da se navaja v članku doba 100 let nazaj. Tako vsaj odpada pripomba, da smo živeli Slovenci in Nemci preko 500 let skupaj in da se je mešanje rase izvrševalo prav toliko let, ki bi utegnila prinesiti koristi za obe strani.

Zato je za obe strani pravičen predlog, da se vzame pri določanju narodnosti doba treh rodov nazaj, zlasti, ker postopa na isti način sosedni narod, s katerim si želimo prijateljskega sosedstva. Ta narod smatra za mešance vse potomce iz arijskih in židovskih zakonov za dobo treh rodov nazaj.

To bi bil ključ, po katerem bi se dalo pri nas pravilno urediti manjšinsko vprašanje.

Kakor je uvrstil narodni socializem med Zide vse mešane in nečiste Nemce, tako je za naše renegate še vedno čas, da končno spoznajo, kam spadajo.

Otroci naj popravijo zablode očetov!

Likovna razstava v Celju

V nedeljo dopoldne je otvoril umetnostni zgodovinar g. prof. dr. Fran Sijanec v mali dvorani Celjskega doma umetnostno visokovredno in bogato kolektivno razstavo del akad. slikarja prof. Alberta Sirka z naslednjim tehtnim govorom:

Kakor lani, tako imamo letos svojo drugo likovno razstavo na sporedu Celjskega kulturnega tedna. In naša želja je, da bi bilo teh razstav prav veliko, da bi bile poučne, na kar tukaj v Celju ne smemo pozabiti, in da bi bili stiki celjskega občinstva s predstavnikmi slovenske likovne umetnosti vedno prisrčni in popolni. Letos razstavlja svoja dela iz zadnjih dveh let, to je iz časa svoje naselitve v Celju, umetnik, ki je bil že mnogo let preje Celjanom dober znanec, slikar Albert Sirk, čigar dela so bila zlasti Celjanom prikupna in umljiva. Prav radi in s hvaležnostjo naj omenimo ob tej priliki tisti celjski krog dejanskih ljubiteljev in podpornikov vse naše domače likovne umetnosti, ki je gojil do nje posebno ljubezen in razumevanje. Z njihovo pomočjo je bilo mogoče, da so postale razstave slovenskih slikarjev in

kiparjev v Celju običajne, da so si naši umetniki utrli pot tudi do celjskega občinstva in da Celjani tudi v tem pogledu nismo zaostajali za ostalimi središči Slovenije. Albert Sirk je priredil prvo večjo razstavo svojih del v Celju skupno s kiparjem Ivanom Napotnikom decembra 1. 1936. v dvorani Mestne hranilnice v Celju. Od lanskega nastopa na prvem Celjskem kulturnem tednu pa do letošnje pomladi je le eno leto, vendar lahko trdimo brez pretiravanja, da se je Albert Sirk razvil za novo in morda za svojo najpomembnejšo stopnjo. Na tej razstavi ne bo težko spoznati prvin in odlik Sirkove umetnosti.

Ni mi treba, da vam kličem v spomin življenjepisnih podatkov, storil sem to v članku in brošuri za letošnje prireditve. Le na podlagi tu razstavljenih del bi si ustvarili konkretnjšo sliko umetnikovo, ocenili bi njegov položaj v novejšem slovenskem slikarstvu, dasi ni bil moj namen, da bi spregovoril o celokupnem razvoju poveljnega slikarstva.

Slovensko Primorje s Sv. Križem, kjer je stala ribiška zibelka našega Alberta Sirka, je rodilo prav znamenito vrsto slikarjev in likovnih umetnikov. Pred leti so nastopili skupno v Beogradu. Našel bom le imena: Cotič, Bucik,

Veno Pilon, Cvetko Ščuka, G. A. Kos, Fran Stiplovšek, Saša Santel, Ivan Cargo, Fran Klemenčič, A. Cernigoj, Spacapan. Kakor vidite, je delež slovenskega Primorja prav velik. Vendar je edini, ki je pričel slikati morje in njegovo obalno življenje z ribiči in mornarji, tržaški Kraševac Albert Sirk. Šele v njem so dobili Slovenci svojega marinista, slikarja morske krajine. Kakor običajno, je šel tudi Sirk po končani akademiji v Benetkah svoja pota, saj je čutil, da so mu dali sicer podlago in šolo, a ne take umetnosti, ki bi razgibala njegovo dušo in usmerila njegov slikarski polet. S tem večjo vneto se je lotil motivov kriškega življenja in živel odslej doma pol ribič — pol slikar in nato deset let kot pravi mornar v tujih deželah. Pregaran po tujih oblastnikih iz Trsta in iz narodne šentjakobske šole, je dobil v slovenjgoriškem St. Lenartu novo in prijateljsko okolje. Tam se je seznanil z našo zeleno pokrajino in od tedaj se ji posveča z vsem elanom svojega bogatega talenta. Poleg študija krajinarstva je Sirku prav tako domača stroka portretno slikarstvo. Na beneški akademiji se je zelo mnogo bavil s figuralnimi kompozicijami in s portretom, saj ga je zanimala tudi karikatura. Skratka, Sirkovo ustvarjanje je že od prvih početkov

zelo mnogostransko. Kot portretnega mojstra ga je ob priliki razstave pri Sv. Ivanu pri Trstu opisal Karel Kocjančič, ki je naglašal zlasti moč duševne karakteristike in tipiziranja.

Na današnji razstavi je Sirkovo barvno stremljenje po skrajni slikovitosti doseglo stopnjo, kakršne še ne poznamo pri njem. Ne moremo reči, da bi bil izrazit impresionist, saj tudi slikar sam ni hotel nikoli veljati za pripadnika te ali druge šole. Njegov slikoviti realizem je toliko samosvoji, da je Sirkovo delo kaj lahko spoznati od drugih. Če ga vzporejamo na pr. z ostalimi predstavniki slovenskega slikarstva, tedaj bi našli nekaj sorodnosti z Matejem Sternonom, ki je v svojem slikovitem koloritu izpovedal sorodne umetniške ideale. Vplivi ekspresionističnih let so le bežni in brezpomembni. Sirk je bil zvest naturi, kakor jo je občutil kot posredovalec njenih poetičnih razpoložanj in kot ljubitelj njenih svetlobnih prikazov. Pokrajino razgibajo vselej slikoviti kontrasti osvetljenih in zasenčenih partij, neizčrpane so številne spremembe razsvetljave — a vselej so po svojih barvnih in tonskih vrednotah občutljivo in z individualno čustvenostjo odtehtane. Sirkovo mojstrstvo je doseglo svoj vrhunec v akvarelu, kjer je prelivanje svetlobe pod-

Nemci o vrednosti pogodb

»Der deutsche Weg« objavlja nekaj dokumentov, ki karakterizirajo nemško službeno ocenjevanje vrednosti pogodb. Herman Rauschning, ki je kot narodno socialistični vodja prisostvoval neki seji vodstva v Berlinu, piše v svoji knjigi »Revolution des Nihilismus« naslednje: » je pripravljen vse podpisati. Pripravljen je jamčiti za vse meje in vedno sklepati s komur koli pogodbe o nenapadanju. Neumno je mišljenje, da se ni treba poslužiti teh sredstev, ker nastane nekoč položaj, v katerem je treba svečane pogodbe kršiti. Vsaka pogodba se preje ali pozneje krši ali postane brez moči. Kdor je tako občutljiv, da mora najprej vestno pretehtati, ali bo vsaka pogodba v vsakem položaju vzdržala, je bedak. Zakaj ne bi drugim ljudem privoščili tuge in sebi olajšanja, če mislimo s podpisovanjem pogodb, da bomo s tem nekaj dosegli in uredili? Lahko danes v dobri veri sklepa pogodbe, da bo jutri pripravljen, da jih hladno prekrši, če to zahteva bodočnost naroda«. Isti list citira iz knjige »Mein Kampf« naslednje besede: »Pogodbe imajo vrednost samo tako dolgo, dokler koristijo nemškemu narodu.«

Novo odkritje o izvornem grehu

Nemški profesor dr. Bettweiler trdi v časopisu »Der Hammer«, da so ljudje padli v greh in bili izgnani iz raja zato, ker je Zid Adam zapeljal ariško Evo...

Pomanjkanje sadja in povrtnine v Nemčiji

Nemški poljedelski minister Darre je ob otvoritvi poljedelske razstave v Stuttgartu izjavil, da vendarle ne sme trajati brez konca, da bo Nemčija vsako leto trpela vsled pomanjkanja sadja in povrtnine.

× **Hitlerjev govor.** Nemški državni kancelar Hitler je imel pretekli petek v državnem zboru govor, ki ga je svetovna javnost pričakovala z velikim zanimanjem. Hitlerjev govor ni razčistil mednarodnega položaja. V svojem govoru je Hitler sporočil, da odpoveduje Nemčija pomorsko pogodbo z Anglijo in nenapadno pogodbo s Poljsko. V odgovoru Rooseveltu na njegovo poslanico je odklonil svetovno konferenco o spornih zadevah in izvedbo razorožitve. Hitler pa s svojim govorom ni podrl za seboj vseh mostov.

× **Zakon o uvedbi splošne vojaške obveznosti v Angliji** je sprejela angleška lordska zbornica soglasno, poslanska zbornica pa z več kot dvetretjinsko večino.

× **Odstop Litvinova.** Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov je bil v sredo razrešen. Posle komisarja za zunanje zadeve je prevzel predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov. Litvinov je podal ostavko najbrž zara-

di svojega neuspeha s politiko kolektivne varnosti.

× **Obisk angleške vladarske dvojice v Kanadi in Zedinjenih državah** bo trajal skoraj pet tednov. Kralj Jurij VI. in kraljica Elizabeta bosta odpotovala iz Anglije jutri.

Domače vesti

— **Filip Uratnik — 50-letnik.** Te dni je dopolnil g. Filip Uratnik, tajnik Delavske zbornice v Ljubljani, 50. leto svojega življenja. Jubilant, ki izhaja iz ugledne kmečke hiše v Podlogu pri St. Petru v Savinjski dolini, si je pridobil za delavski pokret, za organizacijo Delavske zbornice ter za raziskovanje in izboljševanje naših gospodarskih in nacionalnih razmer kot publicist, zbiralec gradiva in kot snovalec mnogih zakonskih predlogov, trajne zasluge. Filipu Uratniku, ki ga poleg bogatega znanja in velike agilnosti odlikujeta globok socialen čut in plemenit značaj, iskreno čestitamo k jubileju in mu želimo še dolgo vrsto let plodonosnega javnega udejstvovanja!

— **Iz Legije koroških borcev.** V spomin na 20. obletnico smrti nepozabnega junaškega tovariša nadporočnika Malgaja bo priredila krajevna organizacija Legije koroških borcev v Guštanju v sporazumu z Narodnim odborom v Guštanju dne 21. t. m. spominsko proslavo s sledečim sporedom: Ob 9. maša na prostem na trgu v Guštanju, Ob 10. odkritje spominske plošče Jovu Zapundžiču. Ob 11. odhod k vojaškim grobovom. Ob 14. zbor na trgu v Guštanju in odhod k Malgajevemu spomeniku. Ob 15. spominski govor ob spomeniku. Ob 16.30 koncert slovenske pesmi v dvorani Sokolskega doma v Guštanju. Vabimo vse bivše borce, da se ob tej priliki polnoštevilno poklonijo spominu svojega padlega tovariša, posebno one, ki so se udeležili bojev pod njegovim poveljstvom. Vabimo pa tudi vsa narodna društva, da pohite z nami v obmejni Guštanj, ki nas bo sprejel z bratsko ljubeznijo. Pohitimo med naše brate, da se z njimi poklonimo spominu padlim junakom, ki so dali svoja mlada življenja na oltar domovinske ljubezni in za boljšo bodočnost našega naroda.

— **Dve smrtni nesreči.** V nedeljo okrog pol 7. zjutraj je šel 63-letni posestnik in upokojeni železničar Janez Vrabčič z Grobelnega k maši v St. Jurij ob juž. žel. Ko je korakal po ulici proti gornjemu trgu v St. Juriju, je privozil nasproti s kolesom 26-letni posestnikov sin Stanko Knez iz Botričnice. Vrabčič se ni pravočasno izognil, kolesar pa tudi ni mogel več preprečiti nesreče in je podrl Vrabčiča na tla. Vrabčič je dobil težke notranje poškodbe in je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer pa je kmalu po prevozu podlegel poškodbam. Dne 24. aprila je kobila brnila 35-letnega posestnika Marka Lesjaka iz Jezerc pri Planini v trebuh in mu prizadejala težke notra-

nje poškodbe. Lesjaka so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je 1. maja izdihnil.

— **Dunajska vremenska napoved** za soboto 6. t. m.: Oblačnost bo pojenjala, severni vetrovi, hladno.

Celje in okolica

× **Koncert mladinske glasbe.** Kot zaključna prireditev prireditev Celjskega kulturnega tedna bo v soboto 6. t. m. ob 20. v mali dvorani Celjskega doma koncert mladinske glasbe, ki obsega skladatelj Deva, Preglja, Mirka, Pavčiča, Sonca, Adamiča, Osterca in Vrhovskega, skupno 9 mladinskih zborov in 7 samospevov, ki jih bo zapela naša priznana sopranistka ga. Marjanca Kalanova ob spremljevanju koncertne pianistke ge. Mirce Sancinove. Mladinski zbor Glasbene Maticice v Celju, ki bo tokrat pod večjo roko g. Cirila Preglja prvokrat nastopil na samostojnem koncertu, šteje blizu sto mladih in svežih grl, ki nam dajejo polno jamstvo, da bo tudi ta večer poleg samospevov nudil umetniški užitek. Koncert bo prenašala ljubljanska radijska postaja. Vstopnice so v predprodaji pri blagajni slikarske razstave v Celjskem domu, kjer se dobijo tudi sporedi.

× **Mladinski koncert Celjskega kulturnega tedna** se bo na splošno željo ponovil v nedeljo 7. t. m. ob 16. v mali dvorani Celjskega doma kot ljudski koncert po enotnih cenah 6 in 4 din za sedeže ter 2 din za stojšča. Spored bo isti kakor v soboto zvečer. Z vstopnico je omogočen brezplačen ogled razstave akad. slikarja prof. Alberta Sirka

× **Obiščite slikarsko razstavo** akad. slikarja prof. Alberta Sirka v mali dvorani Celjskega doma!

× **Učiteljsko zborovanje.** Sresko društvo JUU v Celju bo zborovalo v soboto 6. t. m. s pričetkom ob 9. dopoldne

na mestni deški narodni šoli v Celju. Na dnevnem redu je poleg običajnih aktualnih točk predavanje g. prof. dr. Pavla Strmška »Med osnovno in srednjo šolo«. Predviden je skupen ogled razstave akad. slikarja prof. Alberta Sirka, prirejene v okviru Celjskega kulturnega tedna.

× **Upokojeno učiteljstvo** iz Celja in okolice bo imelo svoj sestanek v soboto 6. t. m. v St. Petru v Savinjski dolini v restavraciji g. Sribarja. Odhod iz Celja z vlakom ob 16. Gostje dobro došli.

× **Invalidsko zborovanje.** V nedeljo 7. t. m. ob 9. dopoldne bo v veliki dvorani Narodnega doma zborovanje vsega članstva celjskega krajevnega odbora Udruženje vojnih invalidov. Na zborovanju bodo obravnavali določila nove uredbe o vojnih invalidih in razna druga invalidska vprašanja. Povabljen je tudi delegat oblastnega odbora iz Ljubljane. Na zborovanje so vabljeni vsi invalidi in vdove ter vsi, ki so šele prosili za priznanje.

× **»Othello«** v celjskem gledališču. Ljubljanska drama bo uprizorila v četrtek 11. t. m. ob 19.30 v celjskem gledališču Shakespearovo tragedijo »Othello«. Predstava je zadnja za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v predprodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

× **Akademija podmladka Jadranske straže na celjski gimnaziji** bo v torek 9. t. m. ob 20. v celjskem gledališču. Spored je pester in zanimiv. Udeležite se akademije v čim večjem številu!

× **Drugi javni telovadni nastop** drž. realne gimnazije, drž. deške in deklishe meščanske šole ter deklishe meščanske šole šolskih sester v Celju bo v nedeljo 14. t. m. ob 11. dopoldne na Glaziji. Pri izvajanju nadvse pestrega sporeda bo sodelovala tudi vojaška godba.

× **Koncert Celjskega pevskega društva.** Kakor smo že poročali, bo priredilo CPD, ki praznuje letos 45-letnico svojega plodnega dela na narodno kulturnem in umetniškem področju, svoj pomladanski koncert v ponedeljek 22. t. m. Del programa bo posvečen odličnemu slovenskemu skladatelju in nekdanjemu pevovodji CPD Antonu Lajovcu ob njegovi 60-letnici. Na koncertu bo tudi nastopila operna pevka Valči Heybalova iz Ljubljane, ki bo zapela več Lajovčevih samospevov.

KINO DOM CELJE

Dne 5. t. m.: »Vesela srca«

6. do 8. t. m.: »Smejoča se mladina«

9. in 10. t. m.: »Ogledalo življenja«

11. in 12. t. m.: »Kapetan Molenar«

× **Igra »Roksi«** preložena. Zaradi akademije podmladka Jadranske straže je uprizoritev veseloigre »Roksi«, ki jo bodo priredili dijaki in dijakinje celjske drž. realne gimnazije pod okriljem celjske podružnice Ferialnega saveza, preložena od 5. na torek 16. t. m. z začetkom ob 20. v Mestnem gledališču.

prto le na sveži in od zračnih plasti prepojeni barvi. Z zemeljsko prostornostjo se razširja izrazni ali duhovni ambient, ki objema vso tvarino kot nerazdružljivo enoto. Sirkove stvariteljske zmožnosti so se odprle in vabijo umetnika k vedno višjim rešitvam. Na tej poti pomeni sedanja razstava Sirkovo najpomembnejšo postajo.

Slovenska likovna umetnost naših dni ni več pastorka, uvaževana je v svojem narodu in priznana, kjerkoli je nastopila in tekmovala z ustvaritvami drugih narodov. Dolga je bila ta pot in polna težav. Prva slovenska razstava l. 1900. v Ljubljani je pomenila prvi korak našega likovnega upodabljanja v javnost. Obenem je bil to prvi nastop impresionistov na domačih tleh in za naš narod zgodovinski dogodek. Razstava je bila sprejeta v borbenem razpoloženju, češ, spet nekaj tujega uvajajo. Skupino impresionistov so tvorili Jakopič, Sternen, Grohar, Jama in Vesel. Najodličnejši je bil Jakopič, odrekel se je konvencionalnemu ateljejskemu realizmu in ustvaril svoj lastni barvni slog, ki je po svojem umetniškem pomenu presegel vse dotodanje napore slovenskega slikarstva. L. 1904. je klub »Sava« prvič pokazal slovensko moderno slikarstvo v tujini in dosegel superlativno oceno pred očmi

mednarodnega foruma. Od tedaj dalje je šla slovenska likovna umetnost nenehoma navzgor.

Zavedali smo se, da je orožje malega naroda njegova kultura in da naj bo naša največja skrb, da jo branimo in izpopolnjujemo v svobodni rasti. Umetniška društva, Narodna galerija, umetnostno zgodovinska stolica na naši univerzi in končno Akademija znanosti in umetnosti so torišča in žarišča, ki so si postavila v naši nacionalni državi cilj, da z vsemi sredstvi pospešujejo našo likovno kulturo in njeno raziskovanje. Zavedajmo se še prav v današnjih najtežjih dneh preizkušnje, da je svoboda, kulturna in politična, edini garant eksistence in napredka vseh onih dobrin, ki dajejo narodu njegovo življenjsko moč in rast. Bolj kakor kdajkoli smo navezani nase in na zrelost lastnih spoznanj in lastnih odločitev. Slovenski umetniki brez razlike v smeri in mišljenju se izrekajo s svojim lastnim delom, s svojo sliko ali pesmijo iz dna vsega svojega čustvovanja in razodetja, da ne morejo biti v današnji borbi odveč, nasprotno, da hočejo ostati klicarji svobode in pogumni branilci svoje zemlje, to, kar po svoji naravi in svojem poslanstvu ne klone pred nobeno silo.

Prvi je spoznal vrednost slovenskih

umetnikov Ivan Cankar, rekoč l. 1904. na Dunaju še danes aktualne besede: »V nikoli plačanem, od nikogar priznanem naporu, zasmehovani in v boljšem primeru pomilovani, so napravili slovenski umetniki za čast svojega naroda več, nego tisti neštevilni in vseskozi prezaslužni kričači različnih naših strank, ki pretresajo dan za dnem nedolžni zrak s svojim dobrorejenim rodoljubjem.«

V proroških besedah je pred 10 leti gledal borbo človeštva za njegove človečanske pravice Rihard Jakopič, ko je napisal sledeče:

»Le za to neumno, zlobno in ubogo paro, ki se imenuje gospodar zemlje, ne bo konca trpljenju, ker v njegovi duši je zima in nevoščljivost, častihlepnost, napuh, požrešnost, strahopetnost, zahrbtnost, ničemurnost in zanikrnost mračijo njegovo pamet in z lažnimi teorijami, programi, sistemi in podjetji slepi samega sebe in druge. Pa nikar stokati in omahovati! Tudi njega se bo Bog usmilil, ko bo mera trpljenja in ponižanja do vrha polna, tudi njega se bo usmilil! Pogum in glavo pokonci, da vam od groze srce ne otrpne, predno pride čas. Ker tisti, ki so junaškega srca, bodo ostali, plašljivi in slabiči pa bodo podlegli. Le še malo potrpljenja! Kmalu pride odrešenik. V rožnati zarji

se nam bo prikazal in oči mu bodo žarele kot dvoje solne in na licih mu bo plamenela radost. Z razprostrtimi rokami se nam bo bližal. Brez meča in strupenih bomb se nam bo bližal. In ko bo prihajal, se bo tresla zemlja in ljudje bodo padali na tla v strahu. — In z nepogasljivim ognjem neskončne ljubezni bo krotil to degenerirano nadbeštijo in ji vcepil sveže seme novega življenja.«

Tako je gledal naš največji sodobni slovenski umetnik svet in zmago človečanstva.

P. St.:

Mrtva njiva

Tam pri fari je bilo okoli cerkve idilično ležeče pokopališče. Ljubko je samevalo na rebri, nagnjeni proti vzhodu, da so ga pozdravljali prvi žarki jutranjega solca. Domačini so se tolažili s tem, da bo tamkaj njihovo domovanje nekoč lepo, in tuji so jih zavidali, ko so pomislili, da so drugje pokopališča kje v kaki kotanji, da je že kar pokrajina žalostna in skoraj ni več treba misliti na smrt, da ti tistne srce.

Pa se je Orešje širilo in na rebri že ni bilo več prostora. Hiše in hišice so se razlezele kar po rebri in prišle tudi že pod pokopališče... Vedno več jih

c **Potrebna ugotovitev.** O poslovilnem večeru, ki ga je priredila Sokolska župa Celje odhajajočemu generalštabnemu polkovniku g. Mihajloviću, poročamo na drugem mestu. Tudi oba dnevnika, ki ju izdaja Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (v odboru katere smejo biti le duhovniki) poročata o njem. Vendar to na način, ki je zlasti v današnji dobi vreden vse obsodbe. Ze sama novinarska dolžnost bi morala piscu narekovati, da bi to poročilo napisal drugače. Ker pa vsi zadnji dogodki — pri nas in drugod — teh gospodov niso izučili ter se očitno nočejo spametovati, so zamolčali, da je ta krasni poslovilni večer izredno zaslužnemu g. generalštabnemu polkovniku priredila Sokolska župa v Celju in da se je v njevem imenu od njega kot prvi poslovil v daljšem, jednatem govoru župni starešina br. Jože Smertnik.

c **Narodna kreditna zadruga v Celju,** zadruga z omejenim jamstvom, se je vpisala v zadrugi register. Zadruga bo sprejemala in obrestovala hranilne vloge, pridobivala bo nadaljnja potrebna denarna sredstva, dajala svojim združnikom kredite in posredovala za svoje združnike nabavo gospodarskih potrebščin ter komisijsko vnovčenje njihovih proizvodov. Člani upravnega odbora so: Jože Smertnik, ravnatelj Celjske posojilnice in starešina Sokolske župe Celje; dr. Jože Bavdek, sodnik upravnega sodišča v pok. in predsednik moške podružnice CMD v Celju; Josip Breznik, ravnatelj drž. realne gimnazije v Ljubljani in član glavnega odbora CMD v Ljubljani; dr. Slavko Fornazarič, odvetnik v Mariboru in član uprave Sokolske župe Maribor; Engelbert Gangl, prvi postarešina Sokola kraljevine Jugoslavije; Anton Germek, učitelj v p. in član uprave Sokolske župe Ljubljana; inž. Osvald Gros, obratovodja elektrarne v Kranju in član uprave Sokolske župe Kranj; Mirko Gruden, bančni ravnatelj v p. in tajnik glavnega odbora CMD v Ljubljani; inž. Janko Mačkovšek, mestni stavbni nadsvetnik in prvomestnik CMD v Ljubljani; Miloš Oset, veletrgovec v Mariboru in odbornik moške podružnice CMD v Mariboru; dr. Ivan Vasič, odvetnik v Novem mestu in starešina Sokolske župe Novo mesto; dr. Simon Dolar, gimnazijski direktor v p. v Ljubljani.

c **Pevski koncert meščanskih šol.** Drž. deška in dekliška meščanska šola ter dekliška meščanska šola šolskih sester v Celju so priredile v nedeljo v celjskem gledališču koncert slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Predviden je bil tudi nastop pevskega zbora drž. realne gimnazije, ki pa je moral zaradi težke obolenosti pevovodje odpasti. Pevski zbor dekliške meščanske šole šolskih sester je pod vodstvom s. Ljubomire Žuljeve precizno, s fineso in dobro dinamiko izvajal štiri triglasne zборе a cappella in en dvoglasen zbor s klavirjem. Zbor drž. dekliške meščanske šole je pod vodstvom gđe. Danice Grudnove solidno in z občut-

jem zapel štiri triglasne zборе. Ob zaključku je zbor drž. deške meščanske šole pod vodstvom g. Josipa Segule izvajal pet štiriglasnih zborov in državno himno. Zbor je discipliniran in izenačen ter poje eksaktno in dosega močne učinke. Koncert, ki je bil kljub manj ugodnemu letnemu času dobro obiskan, je dosegel zelo lep uspeh. Sole, zlasti pa s. Ljubomira Žuljeva, gđe. Danica Grudnova in g. Josip Segula, zaslužijo polno priznanje za lepo in smotrno kulturno delo.

c **Vlom v hotel Skoberne.** V noči od četrtka na petek se je splazil neznan storilec po vrtu hotela Skoberne na Krekovi cesti do hotelske shrambe za jedila. Odstranil je mrežo na oknu shrambe in odnesel iz shrambe dve gnjati v vrednosti 300 din. Da bi ne zapustil prstnih odtisov, si je nataknil na roki ženski nogavici, ki jih je potem pustil v shrambi. Celjska policija je v zvezi z vlomom aretirala nekega moškega.

c **Nočni požar v Gaberju.** V torek okrog 22.30 je zažarelo nebo nad Gaberjem pri Celju. Vnelo se je 40 m dolgo, z opeko krito gospodarsko poslopje vdove po znanem narodnem borcu in politiku dr. Ivanu Dečku in veleposestnici ge. Adele Dečkove na Mariborski cesti v Gaberju. Goreti je začelo v sredini poslopja. Ogenj se je hitro širil in je kmalu zajel vse poslopje, v katerem so bili hlevi, shrambe za žito, kleti in tri stanovanja. Na kraj požara so takoj prispeli gasilci iz Gaberja in nato še gasilci iz Celja. Gorečega poslopja ni bilo več mogoče rešiti, pač pa se je gasilcem posrečilo obvarovati 30 m oddaljeno vilo in 15 m oddaljeni kozolec ge. Dečkove ter transformatorsko postajo poleg gorečega poslopja in Omladičevo hišo. Iz gorečega poslopja so pravčasno rešili pohištvo treh strank, ki so stanovale v poslopju, iz hlevov pa 2 kopja in 6 krav. Požar je uničil vso zalogo žita in ostalih poljskih pridelkov ter sena in poljedelske stroje. Od levega gospodarskega poslopja so ostali samo očrneli zidovi. Škoda znaša okrog 150.000 din in je le delno krita z zavarovalnico. Vzrok požara še ni ugotovljen, smatrajo pa, da je požig izključen.

c **Nevarnost požara.** Ko je posestnik Škrubelj v Košnici zažgal v sredo okrog pol 10. dopoldne dračje pri svoji hiši, je nastal zaradi vetra velik plamen, ki je začel ogrožati Škrubljevo hišo in sosedni gozd. Ker ljudje niso mogli udušiti ognja, so poklicali na pomoč celjske in gabske gasilce, ki so kmalu pogasili plamene in preprečili usoden gozdni požar, ki bi bil gotovo povzročil zelo veliko škodo.

c **Slava pravoslavne cerkve.** Pravoslavna cerkev sv. Save v Celju bo slavila svojo hramovsko slavo v sredo 10. t. m. v spomin na dan sežiganja relikvij svojega patrona — prvega srbskega arhiepiskopa in prosvetitelja sv. Save na Vračaru l. 1594. — V torek 9. t. m., na predvečer slave, bo v cerkvi bdenije,

vendarle škodijo in prinašajo nesrečo ljudem. Ne, da bi hiša tam stala, tega tega pa bi ne privoščili niti svojemu sovražniku, kaj šele kakemu Oreškemu. Prodati pa so pokopališče vendarle hoteli, da se bo vedelo, čigavo je poslej..

V Orešju pa je živel stari, stari Krištof. Nihče ga ni poznal mladega, saj je krevsal ob palici že takrat, ko so sedanjí gospodarji hodili še v šolo... Ljudje so se čudili njegovemu zdravju, a so ga bili tako navaženi ko križa sredi vasi: bil je nekaj starega, častitljivega in nepremakljivega... Govorili so pač, da stari Krištof niti sam ne ve, koliko je star, rekli so mu, da bo pač on trobental k sodnemu dnevju, zamerjali mu, da je vsako leto bolj skop do sebe in drugih. Pa stari Krištof se za to ni brigal in je naprej živel po svoje..

Ko je sedaj soseska prodajala staro pokopališče, ni bilo kupcev, navzlic temu, da je bila lega zemljišča naravnost najlepša. Nihče si pač ni hotel na-

v sredo 10. t. m. na dan slave pa bo ob 10. sabarna liturgija. Propoved bo imel protojerej g. Bogdan Matković, paroh ljubljanski. Po liturgiji bo procesija, nato pa rezanje slavskega kolača.

c **Na Djurdjevdan v soboto 6. t. m.** bo ob 9. liturgija v pravoslavni cerkvi sv. Save.

c **Majniški izlet na Lisco** bodo priredili starejši telovadci celjskega Sokola v nedeljo 7. t. m. Odhod iz Celja z vlakom ob 6.45. Smer izleta Rimske toplice—Lisca, povratek v Sevnico. Vzemite s seboj sokolske legitimacije zaradi polovične voznine. Zbirališče pol ure pred odhodom vlaka zaradi vpisa imen za polovično voznino. Vabljeni so tudi vse sestre in ostali prijatelji narave.

c **Obvezno streljanje za člane Sokola** od 18. leta dalje bo v nedeljo 7. t. m. s pričetkom ob 14. na strelišču v Pečovniku.

c **Jadranska straža v Celju** vabi svoje člane in članice ter ostalo narodno javnost, da se v čimvečjem številu udeležijo proslave oblastnega odbora Jadranske straže v Mariboru, ki bo v nedeljo 7. t. m. na Glavnem trgu, kjer bo ob 15-letnici delovanja JS v Mariboru razvitje treh društvenih praporov. Prireditve ni pomembna samo za članstvo Jadranske straže, marveč je važen nacionalni dogodek za sam Maribor in našo severno mejo. Zato v nedeljo 7. maja vsi v Maribor!

Molitveniki, rožni venci in razne lepe stenske slike poceni in v veliki izbiri pri tvrdki Karl Goričar vdv., Celje, Kralja Petra cesta 7—9.

c **Jadralski letalski film** z uvodnim predavanjem o jadralskem letalstvu bo predvajal Aeroklub v Celju še danes in jutri od 20.30 v kinu Unionu.

c **Ribiški trg Ribarskega društva v Celju** bo odslej vsak petek založen in so vsakodnevni sladkovodni ribami. Danes je bil trg prav dobro založen in so bili ljudje zelo zadovoljni.

c **Kocbekov dom na Korošici in Frischaufov dom na Okrešlju** bosta v mesecu maju odprta in zasolino oskrbovana samo ob sobotah in nedeljah, od binkošti naprej pa stalno. O binkoštih se bo pričela sezonska oskrba Aleksandrovega doma v Logarski dolini. Stalno, poleti in pozimi, je oskrbovano Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, Mozirska kočna na Golteh in Celjska kočna nad Celjem.

c **Celjski šahovski klub** je priredil pretekli petek svoj redni mesečni brzo-turnir. Prvenstvo za april si je priboril g. prof. Gabrovšek, ki si je priboril vseh 15 dosegljivih točk. Drugo in tretje mesto si delita vsak z 12 točkami in pol g. dr. Cvetko Sribar, predsednik beogradskega šahovskega kluba »Vidmar«, in g. Dobrajec.

c **Iz celjske statistike.** V aprilu je obiskalo Celje 1088 tujcev (914 Jugoslovenov in 174 inozemcev) nasproti

ložiti že v življenju mrtvo njivo na svoja pleča. Edino stari Krištof je povedal, da bi že prevzel zemljo, če je res nihče noče in če je tako poceni, da bo tudi njemu prav. Končno je kar Krištof napravil ponudbo in je kar njemu ostala... Pretkano si je mel roke, da je dobil v last tako dober kos zemlje in še tako poceni, skoraj zastoj, in ni ga skrbelo, kaj bo s svetom...

Ze v jeseni je dal pobrati vse ostanke, ki jih je našel na tem zemljišču, jih pustil sežgati, svet pa preorati. Zelo težko in nevoljno so vlekli volički brazdo čez neravno polje. Vendar so ga preorali, da je Krištof mogel vsejati pšeničko. Visoko je pognala pšenička drugo pomlad, v poletju so jo poželi... Ko pa so dobili iz pšeničke moko, zamislili in spekli kruh, takrat je stari Krištof omahnil in tudi njegova pot je kazala na pokopališče... Ljudje pa so govorili, da je jedel kruh z mrtve njive.

Skrbite za redno stolico.

Poskusite Leo-pilule, ki že po petih, šestih urah dovedejo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

1061 v letošnjem marcu in 1153 v lanskem aprilu. V preteklem mesecu je v Celju umrlo 42 oseb in sicer 14 v mestu in 28 v javni bolnici. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 30. aprila na novo prijavilo 62 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 30 oseb, posredovanj je bilo 13, odpotovalo je 37, odpadlo 461 brezposelnih (delno, ker so dobili zaposlitev, delno pa, ker se niso znova prijavili). Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 687 brezposelnih (621 moških in 66 žensk) nasproti 1136 (1011 moškim in 125 ženskam) dne 20. aprila. Delo dobijo po 4 tesarji in hlapci, 2 natakarska vajenca za raznašanje pri vlakih, po 1 kovač, krojač in mizar, 7 služkinj, 6 kuharic, 4 kmečke dekile in 1 natakarka.

c **Zetev smrti.** Na Lavi je umrla v soboto 37-letna šivilja ga. Pavlina Jakunova, roj. Skalarjeva, na Cesti na grad 2 pa v nedeljo 50-letna zasebnica ga. Elizabeta Naratova. V bolnici so umrli: v petek 80-letna bolnišnica služkinja Neža Cmokova in 30-letni Franc Dular iz Oplotnice, v nedeljo 85-letni dninar Janez Cvikel iz Gotovelj, v ponedeljek 44-letna dninarica Terezija Srečkova iz Zreč, v sredo 55-letna dninarica Franciška Smarčanova s Slatine pri Smartnem v Rožni dolini, v četrtek pa 35-letna dninarjeva žena Antonija Stanovškova iz Gabrovnika pri Konjicah. N. p. v m.!

c **Občni zbor Olepševalnega in tujske prometnega društva v Celju** bo v sredo 10. t. m. ob 20. v restavraciji »Beli vol« z dnevnim redom: poročilo predsednika, poročilo tajnika, poročilo gospodarja, poročilo blagajnika, poročilo računskih preglednikov, poročilo o trajnem onesnaževanju Savinje, volitve odbora, slučajnosti. Če bi ob določenem času občni zbor ne bil sklepčen, bo drugi občni zbor pol ure pozneje; ta je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov. Društvene člane vljudno vabimo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

c **Cigavo je kolo?** Vojaki 39. pp. so našli v četrtek med vajo v Zadobrovi pri Skofji vasi v gozdu v grmovju skrito moško kolo znamke »Diamant«. Kolo ima tovarniško številko 903.878 in evidenčno številko 2—68.033—10. Lastnik kolesa se naj zgleda pri predstojništvu mestne policije v Celju.

c **Požarno policijski ogled v mestu Celju.** Mestno poglavarstvo v Celju razglašajo: Na osnovi § 5. dež. zakona za bivšo Štajersko z dne 25. junija 1886, dež. zak. št. 29 bo mestna občina od torka 9. t. m. dalje izvrševala požarno-policijski ogled vseh stavb v rajonu mestne občine celjske. Vsi lastniki zgradb se pozivajo, da odstranijo vse morebitne nedostatke, ki so v nasprotju s predpisi navedenega zakona (očiščenje podstrešja in odstranitev gorljivih predmetov, pravilna izvedba dimnikov itd.)

c **Ukrep proti psom.** Mestno poglavarstvo v Celju razglašajo: Opaža se, da prihajajo na Glavni trg še vedno prosti psi, ki ugrabljajo meso s stojnic ali pa strankam iz ročnih košaric in onesnažujejo živila, ki so razstavljena na trgu. Da bi se ta tudi iz zdravstvenih ozirov nedopustna nadlega odpravila, se odreja: Vsi psi, ki jih stranke jemljejo ob tržnem času, t. j. od 6. zjutraj do 11. dopoldne s seboj na živilski trg, se morajo voditi na kratki vrvi in morajo biti opremljeni z nagobčnikom. Za vsako škodo, ki bi jo psi kljub temu povzročili, odgovarja lastnik psa. Konjač je prejel hkrati naročilo, da opravlja ob tržnem času redne obhode tržnega prostora in polovi tam vse proste pse ter jih po 48 urah pokonča, če se v tem času ne javi lastnik. Lastnik je dolžan plačati konjaču zalotnino v znesku 20 din in tudi stroške za prehrano psa v znesku 5 din za vsak dan.

ZVEZNA TISKARNA V CELJU

izvršuje vsa tiskarska dela po zmernih cenah

Kršilci te odredbe bodo kaznovani z denarno globo do 500 din.

c Za preložitve glavne vodovodne cevi v Skofji vasi je razpisala mestna občina dobavo raznega vodovodnega materiala. Ponudbe je treba vložiti do vštetelega 15. t. m. v vložišču mestnega poglavarstva.

c Nočno lekarniško službo ima od 6. do 12. t. m. lekarna »Pri križu«.

c Gasilska četa Celje. Od 7. do 13. t. m. ima službo III. vod.

Iz občinstva

Dejanja kličejo dobrovoljce v zbor!

K našemu uvodniku »Ob Vstajenju« v velikonočni številki smo prejeli naslednji dopis:

Cianek »Ob Vstajenju« je s svojo aktualno vsebino zbudil mnogo pozornosti. Dogodki zadnjih dni, ki so vsa njegova izvajanja v celoti potrdila, pa zahtevajo, da preidemo od lepih besed takoj k dejanjem.

Verujemo v prijateljstvo sosedne Italije, verujemo pa tudi, da bo ona nastopila zoper vsakega, ki bi si upal motiti mir našega in italijanskega Jadrana. Vendar pa nastane pri tem vprašanje, ali je dostojno svobodnega naroda s slavno pomorsko preteklostjo, da se zateka v okrilje prijatelja in se zanaša samo na njegovo moč. Pravim: Ne! Jadran je samo naš in italijanski. Za to bomo to posest branili kot svoboden in enakovreden narod skupaj s prijateljsko Italijo proti vsakemu in ob vsakem trenutku.

Svoboda naše pomorske trgovine je za nas življenjskega pomena. Ne bilo bi pa lepo od nas, če bi izrabljali italijansko prijateljstvo v sebične namene in zahtevali od Italije, da prevzame vodstvo naših pomorskih poti. Za varnost naše plovbe skrbimo sami!

V ta namen si moramo zgraditi mornarico, ki je dostopna našemu žepu in ki bo sposobna pripraviti presenečenje vsakomur, kdor bi si upal dvomiti, da smo na vzhodni obali Jadrana gospodarji samo mi.

Devet banovin — devet podmornic! To naj bo geslo dobrovoljskih propagandnih čet Jadranske straže, ki naj se takoj ustanove pri mestnih odborih in ogrankih. Naloga teh čet, bodi propaganda za naše morje in zbiranje prispevkov za nakup devetih podmornic. Propaganda se naj izvaja na dva načina: od moža do moža, in pa skupna s prirejanjem propagandnih izletov. Poleg tega pa bodi naloga teh čet tudi pobijanje alarmantnih in neresničnih vesti, ki jih razširjajo narodni izkoreninjenjenci.

Cete se imenujejo dobrovoljske propagandne čete JS. Čete oblastnega odbora se združijo v legije, legije pa zopet v zbor. Čan čete je lahko vsak član JS.

Akademsko mladina, ki si dala nedavno dokaz domovinske ljubezni in vi vsi, ki ste že nešteto krat dokazali, da vam je v mislih, srcih in dejanjih samo dobrobit domovine in naroda, vsi, ki vam je svoboda in veličina domovine alfa in omega: dokažite, da živi v vas še vedno dobrovoljski duh!

Ne ogenj in meč, ampak živa beseda in požrtvovalnost naj nas vodita do popolne zmage. Če bomo služili naši varnosti, bomo služili s tem tudi miru in prijateljstvu z vsemi sosedi.

Opustimo strankarsko politične boje, delajmo iskreno in pošteno za naš notranji sporazum in poznamo od danes naprej le ljubezen do naše zemlje in naše svobode. Zato: V zbor! —ut—

Gospodarstvo

— Pregled kmečkih dolgov, ki jih je v smislu uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov prevzela Priv. agrarna banka (po stanju 31. XII. 1938). Priv. agrarna banka je oddala 5428 denarnih zavodov skupno 776.475 dolžnikov s skupnim dolgom 3.100.804.454 din. Od teh dolžnikov jih Priv. agrarna banka ni sprejela dosedaj 25.379 s posojili v znesku 219.121.980 din. Od preostalih dolžnikov jih je v dobi do 31. XII. 1938 pregledala in definitivno prevzela 367.339 za iznos posojil 1.026.494.540 din, do čim je še neprevzetih 387.757 dolžnikov, ki dolgujejo skupno 1.855.187.932

din. Če se bo prevzemanje dolžnikov pri Priv. agrarni banki nadaljevalo v dosedanjem tempu, bo prevzemanje trajalo še več let.

— Koliko hipotekarnih posojil je izplačala Priv. agrarna banka po stanju z dne 31. decembra 1938. Priv. agrarna banka je v dobi od 1930—1938 dovolila in izplačala 20.654 dolžnikom 613.344.384 din dolgoročnih hipotekarnih posojil. Razdeljeno po banovinah je izplačanih največ v dunavski banovini, t. j. 6.495 dolžnikom 254.626.320 din posojil, najmanj pa v dravski banovini: 4 dolžnikom 87.000 din posojil.

— Kako plačujejo dolžniki Priv. agrarne banke svoje obveznosti Kmečki dolžniki, ki jih je po uredbi prevzela Priv. agrarna banka, so v l. 1937 in 1938. plačali banki skupno 273.808.215 din na zapadlih anuitetah. Neplačanih anuitet pa je 400.312.325 din ter je izterjanje tega zneska poverila Priv. agrarna banka davčnim upravam.

Sport

* Dve prvenstveni tekmi v Celju. V nedeljo 7. t. m. ob 10. dopoldne se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« prvenstvena tekma mladine Atletikov in SK Jugoslavije. Sodil bo g. Presinger.

Iz naših krajev

Vojnik

v Zločin dveh maskiranih roparjev. V torek kmalu po 20. sta vdrla dva maskirana roparja v hišo posestnice Marije Vrečkove v Vojniku - okolici šte. 9. Hiša stoji na samotnem kraju blizu gozda. Roparja, sta zahtevala od Vrečkove, da jima izroči denar. Prestrašena žena jima je izročila 100 din in izjavila, da nima več gotovine. Roparja pa se z zneskom nista zadovoljila ter sta vpričo Vrečkove in njene služkinje prebrskala vse stanovanje. Našla sta 1.500 din gotovine in zlato žensko uro z verižico. Denar in uro sta hitro pobasala v žepu in izginila v noč. Orožništvo je ukrenilo vse potrebno, da čimprej izsledi oba zločinca.

Konjice

k Občni zbor OJNS in JNS bo v nedeljo 7. t. m. po prvi maši v Vitanju pri g. Rupniku, ob 15. pa pri g. Sivcu na Stranica. Poleg funkcionarjev sreske organizacije bosta poročala tudi delegat banovinske organizacije iz Ljubljane in g. Ciril Zagar. Isti dan bo priredila nacionalna omladina pešizlet v Vitanje in se bo nazaj grede ustavila na Stranica. Na ta majniški izlet so vabljeni stari in mladi ter žene in dekleta. Odhod ob 7. zjutraj izpred Narodnega doma. Agilna organizacija omladine iz Loč ima še več sličnih izletov in prireditve na programu. Ker so take prireditve velikega nacionalnega pomena, jih javnost iskreno pozdravlja.

k Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Konjicah bo priredila v soboto 6. t. m. ob 20. v dvorani Narodnega doma predavanje o »postanku Jugoslavije«. Predaval bo znani in priljubljeni predavatelj Zveze kulturnih društev iz Ljubljane g. Vekoslav Bučar. Vabljeni vsi zavedni Jugoslovenci!

Braslovče

Svečanost ob 20-letnici smrti Srečka Puncerja

V nedeljo 30. aprila je bila na prelepem braslovškem pokopališču počastitev 20-letnice smrti Srečka Puncerja, ki je padel dne 29. aprila 1919 na Koroškem pri Vovbrah kot mlad prostovoljec. Proslavo je organizirala organizacija koroških borcev in sta se je v njenem imenu udeležila iz Celja gg. Fran Roš in Wagner.

Ob 15. se je zbralo na pokopališču v senci cipres mnogo braslovškega občinstva, šolska mladina, članstvo braslovškega Sokola in postrojena gasilska četa iz Braslovč s praporom. Ob grobu, ki je bil pokrit s svežim cvetjem ter dvema vencema braslovškega Sokola in organizacije koroških borcev, je v imenu šolske mladine, braslovške občine in

Ob 15. se bo pričela na Glaziji drugorazredna prvenstvena tekma med SK Borutom iz Gotovelj in SK Laškim. To tekmo bo sodil g. Hobacher.

* Zadnje kolo tekem za državno nogometno prvenstvo je dalo v nedeljo naslednje rezultate: v Zagrebu Hašk: Ljubljana 2:0 (0:0), v Beogradu Bask: Slavija (S) 1:1 (1:1) in Jugoslavija: Hajduk 1:0 (0:0), v Varaždinu BSK: Slavija (V) 5:0 (4:0), v Zemunu Zemun: Jedinstvo 1:0 (0:0) in v Skoplju Gradjanski (Z): Gradjanski (S) 4:1 (2:1). Državni prvak je postal BSK s 37 točkami, Ljubljana pa je pred skopljskim Gradjanskim, Zemunom in varaždinsko Slavijo na 9. mestu z 18 točkami.

* V polfinalnih tekmah za prvenstvo LNP je Bratstvo na Jesenicah v nedeljo premagalo enajstorico ČSK s 4:0 (2:0) in Maribor v Kranju enajstorico Kranja s 4:3 (1:2). S tem sta se Bratstvo in Maribor plasirala v finale.

* Dve prvenstveni nogometni tekmi. Na Olimpijem igrišču je v nedeljo mladina Olimpa v prvenstveni tekmi premagala mladino Atletikov s 3:0 (1:0), v drugorazredni prvenstveni tekmi pa je moštvo SK Stor premagalo enajstorico SK Boruta iz Gotovelj prepričevalno z 8:1 (4:1).

braslovškega Sokola spregovoril Ljubo Šnuderl nekaj besed o vzor junaku Srečku Puncerju. Puncer ni mislil nase in na svoje, ko je z veseljem pohitel braniti našo prelepo Koroško. Mi bomo njegovo delo znali in hoteli nadaljevati. Takih velikih junakov je naša zemlja dala, kadar je čas to zahteval, vedno dovolj in vedno jih bo dala dovolj, kadar bo treba korakati po stopinjah pokojnega Puncerja. V izklesnem in lepem govoru je orisal Puncerjeve dni Fran Roš iz Celja. Starši so hoteli, da postane iz sinka Srečka kovač, usoda je pa hotela, da je postal kovač svojega lastnega naroda. Kovač, ki je z zanosom in veseljem vihtel kladivo, ker je vedel, da kuje svojemu narodu boljše in lepše čase. S svojim sošolcem Malgajem je pohitel tja, kjer ga je v Vovbrah dohitela smrt. Nemški smodnik je prestrelil njegova prsa, avstrijski nož mu je zadal smrtonosno rano.

Braslovška šolska mladina je pokрила grob Srečka Puncerja s svežim pomladanskim cvetjem in prapor braslovške gasilske čete se je poklonil.

Večna slava spominu Srečka Puncerja!

Žalec

ž Zalski gledališki oder. V nedeljo 14. t. m. ob 20. bodo vprizorili v Roblekovih dvorani v Zalcu žalski diletanti v režiji g. Rada Stoklja veseloigro »Zadrega nad zadrego«, ki je bila z velikim uspehom igrana pred kratkim v Celju in Trbovljah. Ob tej priliki bo slavil g. Stokelj 10-letnico režiranja in igranja na žalskem odru. Opozarjamo Žalčane na to izredno zabavno in lepo igro, da se je udeleže v čim večjem številu in se na ta način oddolžijo g. Stoklju za njegovo uspešno in požrtvovalno udejstvo vanje na žalskem odru v korist mnogim organizacijam, ki jim ni nikoli odklanjal svojega sodelovanja.

Laško

Obstoj in razmah Gostilničarske pivovarne v Laškem je zagotovljen

Dne 27. aprila je bil v Laškem izreden občni zbor Gostilničarske pivovarne d. d., za katerega je vladalo med delničarji veliko zanimanje. Občnega zbora se je udeležilo 317 delničarjev, ki so zastopali 4.8 milijona din delniške glavnice.

Zborovanje je vodil predsednik g. Ciril Majcen, ki je ob odobravanju zborovalcev ugotovil, da se Gostilničarska pivovarna lepo razvija in da ni dopusten dvom v uspeh tega podjetja, ki so si ga gostilničarji sami zgradili. Z ostrimi besedami je obračunal z opozicijo, ki je hotela z oglašiti po časopisih zbegati gostilničarje, kar pa ji ni uspelo. Delničarji so se organizirali v obrambni

Uboj v Novi cerkvi

Celje, 5. maja.

Ko se je peljal 22-letni posestnikov sin Ivan Sivka s Hudinje pri Novi cerkvi sinoči okrog 20.30 s kolesom po cesti skozi Novo cerkev, ga je pričakal 18-letni posestnikov sin Konrad Crepinšek iz Vizor pri Novi cerkvi in zagnal krepelce v njegovo kolo. Sivka je stopil takoj s kolesa k Crepinšku in ga vprašal, zakaj je to storil. Crepinšek pa je nenadno izvlekel iz žepa nož in zamahnil proti Sivki. Zabodel je Sivko naravnost v srce. Sivka se je takoj zgrudil in je na mestu izdihnil. Crepinška so aretirali in izročili sodišču.

Samomor v Škofji vasi

Celje, 5. maja.

Davi so našli na nekem drevesu blizu graščine v Škofji vasi pri Celju obešenega 30-letnega delavca Elerja. Eler je pred dnevi pobegnil od orožnih vaj ter se je potikal po okolici Vojnika in Škofje vasi. Osumili so ga, da je vlomil v hišo svoje botre Okornove v Smarjeti ter ji ukradel nekaj denarja in uro in da je sodeloval v torek zvečer pri roparskem napadu na posestnico Marijo Vrečkovo pri Vojniku. Ko je Eler izvedel, česa ga dolžijo, je odločno zanič krivdo. V četrtek so ga iskali orožniki. Ko je opazil, da ga iščejo, je pobegnil in si v obupu končal življenje.

konzorcij, ki ima absolutno večino. Ta konzorcij je pripravil spremembo pravil, ki jamčijo, da nikomur ne bo moč goče v bodoče škodovati podjetju. S tem bo tudi doseženo, da bo pivovarna ostala v rokah gostilničarjev in pekov. Poročilo predsednika je bilo od navzočih delničarjev sprejeto z velikim odobravanjem.

Podpredsednik dr. Fran Roš je poročal o zgrešeni kalkulaciji Zida dr. Mayerja o poslovanju pivovarne. Dr. Roš je ovrgel trditve, ki jih je objavil dr. Mayer, kakor tudi njegovo kalkulacijo o poslovanju pivovarne. Neresnična je trditev, da konzum piva nazaduje, ker je nasprotno res, da se je znatno dvignil. Podjetje je brez dolga, ima zadostno obratno glavnico, izvrstno pivo, poleg tega pa ima na strani našo javnost. Glede trditve, da podjetje ne daje na vpogled bilance, je dr. Roš ugotovil, da se bilanca prečita vsako leto na občnem zboru. Nato je član uprave g. Kramar iz Celja še enkrat prečital bilanco, ki kaže velik napredek in dobro gospodarstvo. Iz poročila dr. Roša je nadalje razvidno, da pivovarna že danes lahko izdela 10.000 hl piva na leto, kapaciteta se bo še letos povečala za 30.000 hl.

Posle vodeči član uprave inž. Uhlj je poročal o tehničnem poslovanju. Povpraševanje po pivu je tako veliko, da pivovarna ne more dobavljati dovoljnih količin. Zato montirajo sedaj nove posode, da bo omogočena večja produkcija in da bo pivovarna lahko ustregla vsem naročilom. V avgustu bo spravila v promet tako zvano termalno pivo z laško zdravilno vodo, ki bo močnejše nego dosedanje pivo.

Predlog za spremembo pravil je izzval dolgo in burno debato. Ta predlog predvideva ustanovitev sladarne, pražarne, kvasarne in drugih sorodnih strokov. V debati se je oglašil pravni zastopnik dr. Mayerja dr. Ogrizek, ki je predlagal, naj se glasuje o vsaki spremembi posebej. Dr. Ogrizek je tudi ugovarjal nekaterim drugim določbam. Važna je nova določba pravil po kateri mora uprava paziti, da ne pride več kakor ena tretjina delnic v roke takih oseb, ki niso gostilničarji ali peki. Navzlic ugovorom dr. Ogrizka so bile te spremembe soglasno sprejete. Burna je bila debata glede določbe, da morata biti zastopani dve tretjini, če gre za spremembo pravil. Temu sta ugovarjala v imenu opozicije Zida dr. Mayerja dr. Ogrizek in dr. Režek iz Novega mesta. Predsednik je pojasnil, da mora podjetje ščititi gostilničarje, ki so delničarji, in mora paziti na to, da se delnice ne bodo kopičile v rokah ene osebe. Po pojasnilu predsednika je prišlo do glasovanja o tej spremembi pravil, ki je bila sprejeta z ogromno večino. Proti so glasovali samo trije delničarji, ki imajo skupaj 18 glasov. Po kratki debati, ki je sledila glasovanju, je predsednik zaključil pomembni in nadvse lepo uspeli občni zbor.

1 Epilog občnega zbora Hranilnice in posojilnice v Laškem. Občni zbor je bil 25. aprila ter je bila zopet soglasno izvoljena stara uprava. Juriš nasprotnikov iz Laškega se je končal z blamažo, kakor lani. Nekega K., ki se je v kratkem času prelevil iz kmečkega hlapca v šolskega nameščenca, so hoteli postaviti za knjigovodjo in blagajnika, a starega uradnika s šolsko kvalifikacijo bi radi enostavno odstavili. Stara uprava z župnikom od Sv. Jederti se prav nič ne strinja s »katoliškimi« bratci v mestu. Tako imamo tudi pri posojilnicah po dve skupini istega tabora, da je stvar bolj zanimiva... Posebno g. H. večkrat čuti nad seboj črne oblake, o katerih je nekoč govoril v Sokolskem domu. Obračunali so z njim gasilci in Olepševalno društvo, sedaj so propadli tudi načrti s hranilnico. Ti gospodje so povsod tam, kjer gre za reševanje finančnih poslov. Hranilnica ima namreč čedno vsoto rezervnega fonda, ki bi prišla prav za kako posojilo ob priliki zidave kakega doma. Nekaterim gospodom se že majoje tla pod nogami, saj 100-odstotno kmečka vas Šmiklavž noče nič več slišati o laških katolikih, kaplan pa v cerkvi pridiga: »Po njih delih jih boste spoznali!«

1 O praksi javnih del laških

O novi cesti v Rimskih toplicah smo že večkrat govorili. Letos sploh ni sluha o kakem razpisu del. Isto je s pokritjem potoka Žikovce. Komisija je delo že odobrila, a so zaradi neke cerkvene prepovedi stvar odložili za nedoločen čas. Prav tako čakajo s popravilom laških asfaltnih ulic, kjer si bodo pešci in konji zaradi globokih kotanj še noge polomili. Malenkostne zapore že zidajo eno leto, a še danes niso gotovi, prav tako je z občinskim lokalom, ki čaka prazen že eno leto, namesto da bi imela občina kako najemnino od nje. Mogoče čakajo kakega novega

« obrtnika. Na cesti proti Hudi jami bodo odpravili vse ostre ovinke in že izvršujejo merjenja. V Lahomnem bodo gradili čez Lahomščico nov most. Tam že čakajo težka bruna, a še ni za to ugoden čas. »...« namreč pričakujejo v najkrajšem času neko novo bitko in za takrat potrebujejo rezervno bojno fronto, ker ne vedo ne ure ne dneva. Časi se pa hitro spreminjajo in z njimi tudi verne ovčice, ker nimajo vedno zavezanih oči.

1 Sreska organizacija omladine JNS sklicuje za nedeljo 7. t. m. ob 10. dopoldne svoj 2. redni občni zbor v kinodvorano v Laškem. Poleg članov odbora bodo na občnem zboru poročali tudi funkcionarji banovinskega odbora iz Ljubljane. Vabimo vse pristaše OJNS, kakor tudi naše starejše somišljenike, da se udeležijo občnega zbora.

1 Falska elektrarna je s svojim tokom zelo draga. Te dni smo čitali, da oddaja zagorska zadruga elektrarna tok po 3.25 din. V tem znesku so vštete vse dajatve, kakor državna in banovinska trošarina, pa menda dobiva svoj delež tudi občina. Povprašali smo po ceni še drugod, pa smo izvedeli n. pr. v Hrastniku, da je bil tam tok z vsemi dajatvami vred doslej po 3.20 din, a je bila ta cena letos reducirana na 3 din. Pri vsem tem je pa treba upoštevati še dejstvo, da dobivajo te elektrarniške zadruga svoj tok od TPD, ki ga jemlje pri Fali. TPD oddaja tok zadrugam nekaj dražje ko po 1.10 din kilovat. Torej kratko: zadruga, ki dobiva tok iz Fale po 1.10 din, ga prodaja po 3 din, Fala, ki tok sama producira, pa ga daje (vštevši vse dajatve) skoraj po 5 din. Reš je sicer, da ima Fala z občino pogodbo, ki je bila sklenjena v dosti ugodnejših časih, je pa tudi gotovo, da bi Fala pogodbo odpovedala, odnosno elektrarno ustavila, če bi ji šlo v izgubo. Ker ima pri oddaji toka izredne dobičke (saj so nastala po pogodbi v Laškem razna industrijska podjetja), bi lahko znižala ceno toka vsaj za 2 din, s čimer bi pripravila Laščanom posebno veselje, prav posebno še lastnikom radioaparatur, ki jim zaradi izredno visoke cene toka aparati povečini počivajo. Ob tej priliki še nekaj: Za žigosanje števecov vsakih pet let plačujejo lastniki po prej omenjenih krajih kakih 30 do 40 din (ponavljamo: vsakih pet let!), falska elektrarna pa odteguje po Laškem mesečno 2 din, kar znese v petih letih 120

din! Ta večji znesek naj bi bil namenjen event. popravilom števecov. Za taka mala popravila (oskrbi jih ljubljanska postaja za žigosanje števecov sama!) plačujejo člani prej omenjenih zadrug male zneske po 10 do 20 din. Prosimo gospode pri falski elektrarni, da vse navedeno premislijo in se zamislijo v položaj laških prebivalcev.

1 Proslava materinskega dne. Dobrodelno žensko društvo »Blago srce« v Laškem bo proslavilo v nedeljo 7. t. m. ob 8. zjutraj v šolski dvorani materinski dan skupno s šolo. Ta dan bo prodajalo po mestu cvetlice. Cisti dobiček je namenjen revni šolski deci.

1 Celjski mestni odbor Aerokluba je priredil pretekli terek v laškem kinu propagandno prireditve s predvajanjem zanimivih filmov s področja jadranskega letalstva. Dočim se je šolska mladina v velikem številu odzvala tej pomembni prireditvi, se ostalo občinstvo večerne predstave ni udeležilo v zadovoljivem številu, kar moramo na tem mestu vsakakor obsojati zlasti danes. Na prvem mestu je dolžnost nacionalnega občinstva, da podpira stremljenja naših jadranskih letalcev, ki na ta način zbirajo skromne prispevke za razmah civilnega in vojnega letalstva v naši domovini.

1 Kino Laško bo predvajal v soboto 6. t. m. ob 20.30 in v nedeljo 7. t. m. ob 16.30 in 20.30 lep film »Naša mala Peter«. V njem nastopajo mala Traudl Stark, Karl Ludvik Diehl, Pavel Hörbiger, Maria Andergast, Olga Cehova. Tednik.

Zidani most

z Utopljenec v Savi. Preteklo nedeljo je Sava naplavila med Zidanim mostom in Radečami neznanega utopljenca. Zadevo so takoj javili varnostnim oblastem na Zidanem mostu, ki so pričele s poizvedovanjem. Utopljenca pa so prepeljali v mrtvašnico loškega župnega pokopališča. Oblasti so se obrnile na vse zasavske železniške postaje. Z Zagorja pa so prejele vest, da je 11. aprila utonil v Savi 13-letni Jurij Feštajn, učenec 6. razreda zagorske šole in sin tamkajšnjega splavarja. Tega dne se je namreč peljal omenjeni šolar s čolnom čez Savo. Ravnal pa je tako nerodno, da je izgubil pri veslanju ravnovesje ter padel v Savo in utonil. Nesrečni starši so bili o najdbi svojega sina takoj obveščeni. Že v nedeljo dopoldne so prišli v mrtvašnico, kjer so v utopljenca spoznali svojega sina. Voda je truplo že precej razjedla. Dečka so pokopali v terek v Loki.

Radeče

Fingiran roparski napad
Radeče, 5. maja.

Zadnjič smo poročali o drznem roparskem napadu v Skratovi dolini v Podkrajju pri Radečah. Navedli smo, med drugim, da je bila sodna cenitev zemljišča Jožefe Dvorakove na Dobovcu, ki je štiri ure hoda oddaljen od Radeč. Dvorakova je hotela preprečiti dražbeno postopanje, zato se je podala ob pol treh zjutraj iz Dobovca v Radeče. S svetilko v roki je prispela v Šhratovo dolino v Podkraj. Tu se je renadno pojavil pred njo neznan mo-

Franjo Dolžan - Celje

kleparstvo, vodovodne instalacije
strelkovne naprave

Za kresijo 4
Telefon 245

Prevzema vsa v zgoraj navedene stroke spadajoča dela in popravila — Cene zmerno — Postrežba točna in solidna

ški, naperil proti njej samokres in zaklical: »Denar ali smrt!« Nadalje smo navedli, da jo je zgrabil za roko, ji strgal ročno torbico in pobral ves denar v znesku 250 din. Zena se je onesvestila, ropar pa je pobegnil v temno noč. Ko se je Dvorakova prebudila, je pohitela v Radeče, da bi preprečila za isti dan določeno dražbeno postopanje.

»Oropana« žena je šele na svojem posestvu, ko se je vrnila s sreskega sodišča, povedala sodnim organom o roparskem napadu. Ko so se naši varnostni organi začeli zanimati za omenjeni »roparski napad«, se je izkazalo, da je bil napad fingiran in docela izmišljen. Ni si mogoče misliti, da bi žena ne bila javila roparskega napada radeškemu orožniku, marveč da je o svojem napadu pripovedovala šele sodnim organom na Dobovcu, ko se je vrnila domov. Domnevajo, da je hotela izzvati s fingiranim roparskim napadom pri oblasteh usmiljenje pri dražbenem postopanju. Z zadevo se bodo bavila še sodna oblastva.

Vlom v Vojniku in roparski napad na Frankolovem

Pred pečlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju, ki mu je predsedoval s. o. s. dr. Dolničar, sta se zagovarjala 28. aprila 26-letni čevljar Franc Košec iz Loke pri Frankolovem in njegov brat, 23-letni delavec Rudolf Košec iz Loke zaradi vloma v Vojniku in roparskega napada na Frankolovem.

Franc in Rudolf Košec sta bila obtožena, da sta letos v noči od 16. na 17. januarja vlomila v pisarno oddelka finančne kontrole v Vojniku, s silo odprla zaklenjeno omaro ter odnesla iz nje 1 flobert pištolo, 1 browning pištolo, dve usnjati torbici in nekaj municije v skupni vrednosti 1.200 din.

Obtožena sta bila tudi, da sta 3. februarja okrog pol 3. zjutraj vlomila v hišo gostilničarja in posestnika Karla Zerovnika v Loki pri Frankolovem. Stopila sta v spalnico, kjer so spali Karel Zerovnik, njegova žena Marija in njuna dva otroka. Zerovnik se je zaradi šuma zbudil in predramil svojo ženo. V tem trenutku ga je eden izmed roparjev udaril po čelu. Zerovnik je skočil iz postelje in zgrabil napadalca, ki je imel v eni roki prižgano električno svetilko, v drugi pa pištolo. Napadalec je naperil pištolo na Zerovnikovo čelo in večkrat pritisnil na petelina, k sreči pa se pištola ni sprožila. Med ruvanjem je potegnil Zerovnik napadalca z glave čepico in črno mrežico, s katero je bil napadalec maskiran, poleg tega pa mu je tudi zbil iz rok svetilko in pištolo. Medtem se je Zerovnikova žena ruvala z drugim napadalcem, ki je imel obraz zakrit s šalom. Poskušala mu je potegniti šal z obraza, kar pa ji ni uspelo. Ko pa je Zerovnikova zaklicala: »Saj te poznam!«, sta napadalca odnehala in pobegnili.

Orožniki so kmalu ugotovili, da je bil samokres, ki sta ga napadalca pustila v Zerovnikovi spalnici, ukraden v pisarni oddelka finančne kontrole v Vojniku. Dognali so tudi, da sta čepica in črna mrežica, ki jo je bil Zerovnik potegnil napadalcu z glave, last Franca Košca.

Obtožena zanikata oba zločina. Zaradi zaslišanja novih prič je bila razprava preložena in se je danes nadaljevala.

Sodišče je spoznalo oba brata za kriva ter obsodilo Franca Košca na 7 let in 6 mesecev robije, Rudolfa Košca pa na 6 let in 4 mesece robije. Zagovornik g. dr. Bavdek je prijavil revizijo in priziv.

Gostilničarji — pozor!

Speciolen polnomasten in okusen sir v hlečkkih ca. 150 kg dobite po nizki ceni pri tv. **Karol Loibner, Celje, Kralja Petra cesta št. 17, telefon št. 120.**

Prosim, poskusite!

Cenj. občinstvu se priporoča trdka

Anton Lečnik

zaloga ur, zlata, srebrnine, optika itd.

Celje, Glavni trg

Izkušen optik na razpolago!

Vsaki osebi — družini

nudi stalen zaslužek »MARA«, pletilnica, Maribor, Orožnova 6 - Celje, Slomškov trg 1

Proda se krma

Vprašati pri Majdič, Teharje.

Dvodružinska hiša

slična vili, z velikim vrtom se odda za več let v najem v Celju. Pojasnila daje Rustja, Celje, Dečkov trg.

Enosobno stanovanje

z vsemi pritliklinami, pod enim ključem, se takoj odda. Ponudbe na upravo »Nove Dobe« pod »Mirna stranka«.

Lep prostor

primeren za večjo delavnico, skladišče itd., se odda v najem. Pojasnila daje Čevljarna »Adria«, Celje, Narodni dom.

Celjska posojilnica d.d. v Celju

JE NAJSTAREJŠI NARODNI DENARNI ZAVOD V CELJU

Vse hranilne vloge, vložene pri

CELJSKI POSOJILNICI D. D. V CELJU

so varno naložene, se ugodno obrestujejo in se izplačujejo točno v gotovini

Denar, naložen v domač denarni zavod, donáša koristi vsemu domačemu narodnemu gospodarstvu

NALAGAJTE
SVOJE PRIHRANKE V

Celjski posojilnici d. d. v Celju - Narodni dom

CENTRALA: CELJE, NARODNI DOM

PODRUŽNICI: MARIBOR, ŠOŠTANJ